

Gävleborgs läns författningssamling

Länsstyrelsen

21FS 1998:23

Utkom från trycket
den 17 april 1998

Kungörelse om naturreservatet Testeboåns delta

utfärdad den 20 januari 1997.

Länsstyrelsen beslutade den 20 januari 1997 med stöd av 7 § naturvårdslagen att avsätta naturreservatet Testeboåns delta.

Uppgifter om naturreservatet

Kommun: Gävle

Församling: Heliga Trefaldighet

Fastighet: Fredriksskans 2:1, 3:1, 3:3, 23:1 och Näringen 3:1

Ägare: Gävle kommun

Lägesbeskrivning: Vid Testeboåns utlopp i Gävlebukten Ekonomisk karta 137 64

Koordinater: X 6731300 Y 1574380

Areal: Ca 60 ha land och 58 ha vatten, totalt ca 118 ha

Naturvårdsförvaltare: Gävle kommun

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet utgör en del av deltaområdet vid Testeboåns mynning i Inre fjärden. Det flacka deltaområdet är uppbyggt av svämsediment från Testeboån. Deltats sydöstra fastmarksdel består av en låglänt, öppen våtmark, den så kallade Avasältn. Detta ca 25 ha stora våtmarksområde är det som kvarstår av tidigare vidsträckt strandnära våtmarker mot Inre fjärden. Ur botanisk synpunkt är därför området intressant eftersom motsvarande vegetation inte längre finns i Inre Fjärden och saknar motsvarighet i övriga delar av länet. Vegetationen på den öppna våtmarken är zonerad. På de grunda, mestadels torrlagda sedimenten finns fuktängsartade gräs- och lågstarrbälten, högstanmader och längst ut gles säv. Till karaktärsartema hör kärresilja, rödsvingel, krypven, norrlandsstarr och gråstarr. Vegetationen övergår gradvis i de mer öppna vattenområdena i Inre fjärden som domineras av sjösäv, kaveldun, jätTEGRÖE, vokesäv och missne. Utförd naturinventering visar att Testeboåns delta hyser minst 180 kärlväxtarter. Några sällsynta och delvis hotade strand- och vattenväxter såsom nickskära och flera arter slamkrypor återfinns i området.

På deltats äldre, högre belägna delar, växer lövskog med rik undervegetation. Skogen i området är delvis relativt orörd och är på väg att bilda urskogsartade lövbestånd. Strandbrinkama och de tre öarna i deltat är beväxna med grov klibbalskog vars rikliga innehåll av död och döende träd gör biotopen särskilt intressant för fågel- och insektlivet. Bland årligen häckande arter kan nämnas näktergal, härmsångare, stjärtmes och mindre hackspett.

Mindre flugsnappare och vitryggig hackspett har observerats. Den lövskogsrika miljön tillsammans med våtmarkerna skapar många olika livsmiljöer för bl.a. fågelfaunan. Totalt häckar ett 70-tal fågelarter i deltaområdet.

Testeboån uppvisar en rik fiskfauna med stor artrikedom. Totalt finns drygt 20 fiskarter i ån. Mynningsområdet utgör ett viktigt lek område för vimma och kustsik. Dessutom ökar vandringen av havsöring till lek områdena högre upp i ån som ett resultat av aktivt fiskevårdsarbete.

Historik

För 100—150 år sedan omgavs Inre Fjärden i Gävlebukten av vidsträckta sankmarker som ofta översvämmades. Sankmarkerna fanns både norr och söder om farleden till Gävle. Norr om farleden, vid Testeboåns utflöde i Inre fjärden, utbreddes ett sankområde som kom att gå under namnet Avasältoma. Avasältoma utgjorde en viktig länk i den kedja av rastlokaler för vadare och andra våtmarksbundna fåglar som mellanlandade under vår- och höstflyttningen. Avasältoma hävdades genom slåtter från 1800-talet och fram till mitten på 1950-talet.

Carl Hartman, lärare vid Elementarläroverket i Gävle gav 1859 ut en skrift som väl dokumenterar områdets rika natur och fågelliv. Hartman beskriver sältorna som "temligen vidsträckta, mycket låga och därför vid högt vatten ofta öfversvämmade, sparsamt gräsbevuxna stränder, uppkomna troligen inom det sista århundrandet genom den gamla grunda sjöbottens höjning". Dominerande arter var pipare, benor och snäppor som fanns i "ofantliga skaror". Fram till mitten på 1900-talet kunde de flesta av våra nordiska vadare observeras i området. Dock inte längre i samma antal som under Hartmans tid. Genom igenväxning och ytfyllnad har områdets betydelse som rastlokal för vadare minskat. Däremot nyttjas området som rast- och häckningslokal av bl.a. änder, gäss och svanar. Rovfåglar som brun kärrhök häckar, och fiskjuse fiskar i området. Våtmarkerna i områdets västra del, nuvarande östra Näringen, fylldes ut under 1900-talets första del och ingår nu i Näringens industriområde. Kvar finns ett smalt område vid Testeboåns västra strand som domineras av fuktskogar av klibbal. Detta område har tidigare varit bebyggt med industri och bostäder. I området har bl.a. funnits en ångsåg, mindre båtvarv och bostäder. Idag finns endast rester kvar av de tidigare verksamheterna.

Områdets betydelse och behov av skydd

Delar av området ingår i riksintresseområde för naturvård och skyddas enl 2 kap 6 § naturresurslagen. Områdets natur är känslig och värdefull. Områdets låglänta våtmark representerar en naturtyp som är mycket ovanlig och saknar motsvarighet i länet. De rika strandskogarna av klibbal som kantar delar av delat är också mycket betydelsefulla ur naturvårdssynpunkt. Skogstypen är generellt mycket artrik. Den kan genom sitt läge fungera som viktig spridningskorridor för lövskogsbundna djurarter. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av de mycket värdefulla strandskogarna uppströms Testeboån.

Närheten till innerstaden, den goda tillgängligheten både från land och vatten samt den relativt goda framkomligheten ger området en särställning ur rekreationssynpunkt. För att bibehålla denna värld, och delvis återställa områdets betydelse för fågelfaunan, behöver området skyddas som naturreservat.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området vars avgränsning framgår av kartan till beslutet bör av skäl som nämnts skyddas och vårdas. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet

Ändamålet med reservatet är att tillvarata områdets förutsättningar för rastande och häckande fåglar samt att skydda för Inre fjärden karaktäristiska och försvinnande vegetationstyper. Reservatet skall även ge möjlighet till rekreation och nyttjande som studielokal där detta kan ske utan konflikt med naturvårdsintresset.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla. Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är närmare angivna i skötselplanen.

Föreskrifter under punkt C gällande allmänheten gäller även för markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att utöva sin särskilda rätt.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, parkeringsplats, stig, bro, brygga, mast, torn eller annan anläggning
3. dra fram luft- eller markledning
4. anordna upplag
5. bedriva täkt, borra, spränga, gräva, schakta, dika eller på annat sätt föra bort vatten, tippa, fylla ut eller dämna
6. sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel
7. röja, avverka eller skada — stående eller ikullfallna — träd och buskar
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
9. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart
10. framföra motordrivet fordon i terrängen
11. bedriva annan jakt än skydds jakt

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området vilka framgår av skötselplanen.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada markytan
2. skada växande eller döda — stående eller ikullfallna — träd och buskar
3. skada eller bortföra djur eller medvetet störa djurlivet
4. framföra motordrivet fordon i terrängen
5. rida, ta ved eller elda annat än på anvisad plats
6. bedriva tävlingsverksamhet, snitsla spår, sätta upp tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

Inom vattenområden gäller hastighetsbegränsning till 5 knop.
Fiske är tillåtet enligt gällande bestämmelser.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer skötselplanen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Kommunen skall vara naturvårdsförvaltare.

Lars Eric Ericsson

Anders Malmberg

